

εὐκόλος ἢ μετάβασις τοῦ Μενελάου εἰς τὴν Λιβύην, ὁπόθεν ἐπανεκάμψεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα.

Ὁθεν, ἐκ τῶν ἀνωτέρων τούτων ἀποδεικνύται ἡ περὶ τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὑγρᾶς καταστάσεως τῆς Σαχάρας ἰδέα τῶν νεωτέρων γεωλόγων.

Ἐκ τῶν κατωτέρω δὲ χωρίων, τοῦ μὲν Ἡροδότου λέγοντος :

« . . . τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθρότερην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην . . . ».

(Ἡρόδ. II. 12.)

Καί :

« . . . ὁ δὲ ἄλλ' αὐτόθι καὶ λευκὸς καὶ πορφύρεος τὸ εἶδος ὁρύσσεται . . . ».

(Ἡρόδ. IV. 181)

Τοῦ δὲ Αἰσχύλου περιγράφοντος :

« . . . Φοινικώπεδόν τ' ἐρυθρᾶς ἱερὸν
 γέφυρα θαλάσσης
 γαλκοκέραυνόν τε παρ' Ὀκεανῷ
 λίμαν' παντοτόφρον Αἰθίοπων
 ἔν' ὁ πάντοπας Ἥλιος ἀεὶ
 χρῶτ' ἀθάνατον χάρματόν θ' ἔππων
 θερμαῖς ὕδατος
 μαλακοῦ προχρᾶς ἀναπαύει . . . ».

(Αἰσχ. Ἀποσπάσματα. Προμ. Λοῦμένους).

ἐσχημάτισα τὴν ἰδέαν, ὅτι αὕτη ἡ Λιβυκὴ θάλασσα ἦτο ἡ Εὐρυθρά, μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν τῆς ὁποίας οἱ μεταγενέστεροι ἔθεσαν αὐτήν, ὁ μὲν Ἀγαθαρχίδης εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὁ δὲ Ἡρόδοτος εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ ἕτεροι εἰς τὸν Ἀράβιον κόλπον.

Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ὑποθέτω ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἡ Ἀτλαντὶς, ἥτις κατὰ Πλάτωνα ἔκειτο πρὸ

« . . . τοῦ στόμιου, ὃ καλεῖται ὡς παρὲς ὑμεῖς Ἡρακλέους στήλας . . . ».

(Πλάτ. Τίμαιος. 24. E).

Καὶ περὶ μὲν τῆς Ἀτλαντίδος κατόπιν ἐπιφυλάσσομαι ὅπως πραγματευθῶ ἑκτενέστερον· ἦδη δὲ ἡ σειρά ἀπαιτεῖ ὅπως ἴδωμεν ποῦ ἔκειντο αἱ Ἡρακλείαι αὐταὶ στήλαι, ἢ τὸ στόμιον τῆς συγκοινωνίας τῆς ἐσωτερικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ὠκεανοῦ.

Τὸ στόμιον τοῦτο ὑποδεικνύεται παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς ἀρχαίοις γεωγράφοις, ὡς τὸ νῦν ἐν Γιβραλτάρ ὑπάρχον· ἀλλ' ἐκ τινῶν χωρίων τῶν αὐτῶν συγγραφέων καταφαίνεται, διὰ διυλίδεως, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, περὶ ἧς ὁμιλῶ, δὲν ἔκειτο εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἀλλὰ μεταξὺ Λιβύης καὶ Αἰθιοπίας εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Μαυρητανικῶν ὄρεων καὶ ἀπέναντι τῶν Καναρίων νήσων.

Ὁ Ἡρόδοτος περιγράφων τὴν Λιβύην λέγει :

« . . . ὑπὲρ δὲ τῆς θηριώδους ἀρρῆς ψάμμου κατῆκει, παρκατείνουσα ἀπὸ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐπ' Ἡρακλέους στήλας . . . ».

(Ἡρόδ. IV. 181).

ἐξ οὗ ὁπλὸν γίγνεται ὅτι ἡ Λιβυκὴ ἐρημος ἐξετείνετο ἀπὸ Θηβῶν μέχρι τῶν Ἡρακλείων σπηλῶν.

Ἦδη δὲ ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὑποθέτοντες τὴν ἐρημον

ὡς θάλασσαν, ἔπεται ὅτι αὕτη συνεκoinώνει μετὰ τοῦ ὠκεανοῦ διὰ τοῦ στενοῦ τῶν Ἡρακλείων σπηλῶν, τῶν κειμένων κατὰ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς, διότι ἂν τὸ στόμιον τοῦτο δὲν ἔκειτο ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν τῇ Γιβραλτάρ, τότε τὸ χωρίον τοῦ Ἡροδότου θὰ ἐξηπλέχετο ψευδὲς καὶ ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ὁ κατέχων τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ὁμοίων του, θὰ ἐπιπτεν εἰς ἀσυγχώρητον γεωγραφικὸν ὀρισμὸν, λέγων ὅτι ἡ Λιβυκὴ Ἐρημος ἐκτείνεται ἀπὸ Θηβῶν μέχρις Ἡρακλείων σπηλῶν, εἰ ἠννόει τὸ Γιβραλτάρ, ἐνθ' ἡμεῖς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μερῶν παρεντίθεται ἡ μεγάλη ἀλυσσὸς τῶν Μαυρητανικῶν ὄρεων.

Ἐπομένως τὸ στόμιον τοῦτο ἔκειτο ἐπ' αὐτῶν τῶν δυτικῶν ἀκτῶν τῆς ἐρήμου Σαχάρας ἢ μᾶλλον τῆς Εὐρυθρᾶς Σαχαριαίας θαλάσσης.

Ἡ τοποθεσία αὕτη καταδεικνύται ὁμοίως καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρου χωρίου τοῦ Ἀπολλοδώρου, λέγοντος :

« Πορευόμενος οὖν ἐπὶ τὰς Γηρύνου βόας διὰ τῆς Εὐρώπης, ἄγρια πολλὰ παρελθὼν, Λιβύην ἐπέβαινε· καὶ παρελθὼν Ταρτηρὸν, ἔστησε σημεῖα τῆς πορείας ἐπὶ τῶν ὄρεων Εὐρώπης καὶ Λιβύης ἀντιστοίχους δύο στήλας . . . ».

(Ἀπολλοδ. Βιβλιοθ. Β'. ε'. 10).

Τὸ χωρίον τοῦτο βεβαίως ὁ Ἀπολλοδώρος παρέλαβεν ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων, τοῦτο δὲ συνεδύασε καὶ μετὰ τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ κατὰ τὴν παναρχαιοτάτην ἐποχὴν τὸ Γιβραλτάρ ἦτο ἰσθμὸς (ὅπερ οὐχὶ μόνον ἐκ τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ σχήματος καταδεικνύται ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν παρὰ Στράβωνι ἀναφερομένων ἀρχαίων γεωγράφων ὑποστηρίζεται), ἐνόμων τὴν Ἰβηρίαν μετὰ τῆς Λιβύης (ἀποτελούσης κατ' ἐμὴν ἰδέαν μέρος τῆς Εὐρώπης), κατὰ τοὺς μεταγενεστέτους δὲ χρόνους διὰ τοῦ ὀνόματος Λιβύη ἠννόουν ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἀφρικὴν.

Ἐπομένως τὸ ἄνω χωρίον δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ οὕτως :

« Πορευόμενος οὖν ἐπὶ τὰς Γηρύνου βόας διὰ τῆς Εὐρώπης, ἄγρια πολλὰ παρελθὼν, Λιβύην ἐπέβαινε· καὶ παρελθὼν Ταρτηρὸν ἔστησε σημεῖα τῆς πορείας ἐπὶ τῶν ὄρεων Εὐρώπης καὶ Αἰθιοπίας¹ ἀντιστοίχους δύο στήλας . . . ».

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑποθετικῆς καταστάσεως τῆς γῆς πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν παγώνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Νῦν δὲ εἰσελθόμεν εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς παρούσης πραγματείας.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ,

(Ἀκολουθεῖ).

ἀρχιτέκτων.

ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

A'.

Τὰ πάντα περιβάλλει νύκτιος σιγή· πρὸς τῇ ἀκτῇ τὸ σῶμα τὸ ἀφροστερές ἐπὶ λεπρόδος πέτρας πάλλον θράσεται· τῆς ἀηδόνος ἡ μελισσογονος φωνὴ εἰς τῶν δασῶν τὰ βέθη κελαδεῖ· παιδρὰ καὶ ἡ παλμώδης

1) Ἀντὶ Λιβύης.

ἡχώ της διαχέεται ὡς μαγικὴ αἰσθήματος ἐξάτμισις,
ἥτις ἐν τῇ ἀμβροσίᾳ ὥρᾳ θερινῆς νυκτὸς προσπνέει
ἐν τῇ φύσει ἐναρμόνιος.

Ἐψοῦ ἐκεῖ, μέσφ γλαυκοῦ αἰθέρος,
ἡ Φοῖβη μειδιᾷ ἡ θεσπεσία
ἀγνὴ ὡς ἀδελφῶν ἀγγέλων ἔρωσ
εἶν' ἡ ἀκτίς της ἡ παραδεισία.

Νομίζει τις ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Πλάστου ἡ ἁγία
διὰ τῆς ἡλιολαμποῦς γραφίδος Του ἐκείνης
μειδιάμα ἐνέγραψεν, ἐν τῇ δημιουργίᾳ,
εἰς τὴν χρυσόστιλβνον μορφήν τῆς μελιχρᾶς σελήνης.

Ὡς λαμπυρίζον παρθενίας στέφος
τοῦ Οὐρανοῦ τὸ ἄσπιδον δηλῶνει·
ἂν μὲ στοργὴν τὴν θίξῃ κἀνὲν νέφος.
θωπευτικῶς κ' ἐκείνη τὸ χρυσώνει.

Χαῖρε, σελήνη ἀργυρᾷ, ὁ φάρος τῶν πλανήτων,
λύχνος χρυσοῦς τῶν ποιητῶν, γλυκὺς λαμπτήρ πε-
[νιτών,
ἂς λάμπ' εἰς τὸ στερέωμα ἡ συμπαθὴς μορφή σου
ὡς φῶς τυχαίως ἐκπεδὼν ἀπὸ τοῦ Παραδείσου.

Ἐπὶ τῆς κυματοπλήγος παρχλου, ἔνθα τῶν φυκῶν
αἱ βυθοπράσινοι ταινίαι δονοῦνται, ἐξαπλοῦνται καὶ
ρίππάζονται ὑπὸ τὰς θείας τῶν Ζεφύρων πνοάς, οἰκί-
σκος γλαφυρὸς λευκοτειχῆς ὑφύεται· ῥοδῆς ἀναδεν-
δράς ἐπὶ τῆς στεγῆς αὐτοῦ τοὺς μυριοφύλλους κλά-
δους ἐφαπτοὶ καὶ ἐπιδείκνυσιν ἀριπρεπῶς τὰ καλλι-
πέταλα ἄνθη της. Γλυκεῖα ἡρεμία, σκότος ἡμιφεγ-
γὲς οἷον διαχέει σεληνιαία νύξ, πληροὶ τὸν ταπεινὸν
ροδοστεφὴ οἰκίσκον. Τίς ἄρα ὁ εὐδαίμων τούτου κά-
τοικος ὁ ἀμερίμνως ὡς αἱ Νηρηίδες εἰσπνέων ἐσχεῖ
τὴν αὔραν καὶ τὰ μύρα τῆς χλωρᾶς ῥοδῆς, ὁ ὑπὸ τοῦ
ἡδέος φλοιοῦ τῆς ἀκτῆς καὶ τῶν πόρρωθεν ἐξι-
κνουμένων μολπῶν τῶν πτηνῶν ἐν νυκτὶ ἡρέμα βυ-
κλώμενος;

Μὴ εἶναι ἡ Ἀμφιτρίτη ἡ λευκόπεπλος, ἀφείσα
τὸν ἐνάλιον αὐτῆς βρουστεφὴ καὶ βραχύτευκτον θρό-
νον, τὸν γλαφυρὸς ἀνυψούμενον παρὰ τὸν τοῦ χιονο-
πώγωνος Ποσειδῶνος, οὗ τοὺς πόδας τὰ ἀείρροα κύ-
ματα, μετὰ ῥόχθων ἐρχόμενα, θραυόμενα, σθενύ-
μενα, ἀσπάζονται εὐλαβῶς; Μὴ εἶναι Ὁρειᾶς τις
καλλίμορφος ἀνιαιθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι χλοανθοῦς
λοφίσκου ἐφ' οὗ μακροὺς αἰῶνας ἀγῆρω καὶ ὀλβιοδαί-
μονος βίου διήνυσε καὶ λιποῦσα τέλος αὐτὸν ἐκ πό-
θου πρὸς τὸν ἡχήμεντα φλοῖσθον καὶ τὴν ποντιάδα αὔ-
ραν; Οὐχί· ὁ τῆς εἰρηνικῆς ταύτης στέγης οἰκῆτωρ
δὲν εἶναι ἡ εὐπεπλος Ἀμφιτρίτη, δὲν εἶναι ἡ ἀνθό-
μορφος Ὁρειᾶς· εἶναι γὰρ ἡ ῥιπὴ πῶς καὶ ὠχρά, ἀλλ'
εὐμείδης, καὶ γλυκεῖα· μονήρης ἐνταῦθα βιοῦσα,
τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς υἱοῦ ἐπὶ μακρὸν ἤδη χρόνον
ἀπόντος, μόνην ἔχει πιστὴν καὶ φίλην σύντροφον τὴν
πολλῶ αὐτῆς παλαιγενεστέραν δρῦν πρὸς ἣν λαλεῖ
κρυφίῳ τόνῳ, ἐν τῇ δροσερᾷ αὐγῇ ἢ τῇ ἀκτινοστεφεῖ
δύσει, τοὺς φλογεροὺς αὐτῆς μητρικοὺς πόθους, τὴν
δυσφόρητον αὐτῆς ἀνυπομονήσαν, ὁσημέραι ἀλλ' ἀνω-
φελῶς ἀναμενούσης τὸ τέκνον τὸ ἄπὸν. . . . Καὶ πλα-

νῆ τότε δακρῦον τὸ ἡμισέστον ἀλλ' ὑπὸ σπινθῆρος
τινος τῆς ψυχικῆς πυρᾶς φλεγόμενον βλέμμα της ἐπὶ
τῆς ἐγγύς ἀπλουμένης γλαυκῆς θαλάσσης τῆς ἀεν-
νίου, τῆς ἀπεράντου, τῆς ἀχνοῦς εἰς ἧς τὴν ἐσχά-
την ἄκραν, τὴν πρὸς τὸ πέρας τοῦ ὀρίζοντος συμπί-
πτουσιν, ἐξηφανίσθη βαθμηδόν, οἷον εἰ πετῶσα διὰ
τῶν ἰστίων ὡς διὰ λευκῶν νήσσης πετερυγῶν, ἡ ναῦς
ἐκείνη ἡ φίλη θαυ καὶ ἀπεχθὴς ἡ τὸν γλυκὺν ἐκείνης
υἱὸν τῆς φίλης μητρός καὶ τῆς φιλτέρας Πατρίδος
ἀσπλάχνως ἀπομακρύνασα.

Ὡ πόντε, ὡς ὁ πόθος ἀχανής, ὡς ἡ καρδιά ἀεικί-
νητος! πρὸς τί ἄρα πᾶλλεσαι ἐσαι; μὴ εἶσαι σὺ ἡ
τὸν οὐρανὸν κατοπτρίζουσα μεγάλη τῆς φύσεως καρ-
διά ἐν ἣ τὸ γλαυκὸν ἐκείνης αἶμα, τὸ ἀμετρον ὕδωρ,
κυκλοφορεῖται; καὶ μὴ ὁ ἀένναος ῥόχθος σου ἐστὶν ἡ
ἀσίγητος φωνή, ἡ βαθεῖα καὶ σοβαρὰ τῶν αἰσθημάτων
τῆς φύσεως; Ἀλλ' οὐχί, οὐχί θάλασσα! ἂν ἦσο καρ-
διά αἰσθημα ἐγκλείουσα, δὲν θὰ ἔμενες ἀνάλγητος,
κωφὴ, πρὸς τὰς ἀφώνους ἱκεσίας καὶ τοὺς δακρυόεν-
τας στεναγμοὺς μητρός γηραιᾶς παρὰ σοῦ ἐκζητούσης
τὸ τρισπόθητον τέκνον της! . . .

Ὡ τάλαινα γραῦς! οὐδόλως ἀκροᾶται τῶν μητρι-
κῶν παλμῶν σου ὁ εὐρύς ὠκεανός· ἀλλὰ τὸ βλέμμα
ὑψοῦσα πρὸς τὸν ὑπερθεὶν αὐτοῦ αἰωρούμενον ὠκεανὸν
τῶν ἀέρων, οὗ οἱ διαυγεῖς ἀργυροχρῆσοι θόλοι κρύ-
πτουσιν ἄφ' ἡμῶν τὸν ὑπερήμενον καὶ ἀγγελοφροῦρη-
τον Θρόνον τοῦ Δημιουργοῦ, τὴν φωτολαμπὴ κορω-
νίδα τῆς φύσεως, αἵτησιν ἐκείθεν ἀρωγὴν καὶ ἀντίλη-
ψιν· καὶ ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ἡ συμπαθὴς τὸ οὐς τεί-
νουσα πρὸς μητέρα θρηνοῦσαν, ἐπιχύσει τὴν οὐρα-
νίαν δρόσον τῆς χαρᾶς ἐν τῇ φλεγοῦσῃ ἐκ πόθου
καρδίᾳ σου!

B'.

Σιγὴ ἀνάσσει ἐν τῷ ταπεινῷ τῆς χάρις δώματι·
παρὰ τὸν τοῖχον χρυσοστέφανον τῆς Παρθένου εἰκόνι-
σμα προχέει θεῖον γαλήνης μειδιάμα καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ
ἀκοίμητος ἀργυροῦς λύχνος γλυκὺ καὶ ζωήρρυτον φῶς·
ἐκεῖ ἡ γραῖα, γονυπετής, ὡς κατὰ κλεῖδα τῆς εὐσε-
βοῦς αὐτῆς νυκτερινῆς εὐχῆς, μορμύρει τὴν στερεότυ-
πον ἐκείνην ἐνθερμον δέησιν: «Ὡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ!
δός μοι τὸ τέκνον μου!»

Τότε τὸ βλέμμα τῆς χρυσῆς εἰκόνος προσμειδιῶν
αὐτῇ ἱλαρώτερον φαίνεται ὡς εὐμενῆς καὶ γλυκεῖα
ὑπόσχεσις. . . αὕτη δ' ἐγειρομένη φέρει ἤδη ἐν τῇ
ψυχῇ τὴν εὐσεβῆ ἐλπίδα, τὴν χρυσὴν ἀκτὶνα τοῦ ἱε-
ροῦ ἐκείνου βλέμματος.

Καὶ ἐγγίζει πρὸς τὴν αἰθοφόρον θυρίδα τὴν τὰ
κύματα ἀτενίζουσαν ὅπως ρεμβάσῃ ἔτι ἐπὶ μικρὸν τὴν
αἰφνιδίαν ἐκείθεν ἐπάνοδον τοῦ φιλτάτου αὐτῇ, ἣν
τῇ προεῖπε τῆς εἰκόνος τὸ βλέμμα.

Ἀλλ' ἰδοὺ, φωνὴ γλυκεῖα καὶ νεαρὰ πᾶλλεται ἐν
τῇ ἡμέρᾳ νυκτὶ ἀτμοσφαίρᾳ ἣν ἡ ἱλκείρα Φοῖβη
περιλουεὶ διὰ παγχρύσου φωτός:

« Σὲ ἀγαπῶ, Σελήνη,
κόρη ἀργυρᾶ·
ἂν ἡ μορφή σου κλίνη
πρὸς χρυσᾶ νερά,
εἰκὼν σου τρεμοδύνει
ἐντὸς τῶν ἱλαρά·

Ἡ αὔρα τὸτ' ἀνοίγει
ἀραιὰ πτερὰ
καὶ τὴν εἰκόνα θίγει
μέσα ἐλαφρά,
εἴτα θροεῖ νὰ φύγῃ,
κ' ἰδοὺ, περᾶ, περᾶ...

Κι' ὁ κύκνος ὁ πρόσπλέων
τὸ βαθὺ νερόν,
ὅπερ, βραδὺ προορέον,
κρίνον ἀνθηρόν
φιλεῖ, ἄρωμα πνέον
ἐπὶ ὀχθῶν χλωρῶν,
ἐν ᾧ κινεῖ κ' ὑψώνει
τὸ λευκὸν πτερόν
τὴν αὔραν ἀραιώνει,
κ' αἰφνης λαμπερόν
τὸ φῶς σου τάργυρόνει
ἐπάνω του περῶν.

Ἦ Φοῖβη χρυσοχίτον,
ἄνασσα λευκῇ!
μειδιάμα Χαρίτων
ἐπὶ σὲ οἰκεῖ·

μὴ ρόδων δροσοδάντων
τὸ μύρον τὸ γλυκύ,
ἢ ἀπὸ πτηνῶν σμῖνῃ
θεῖα μουσικῇ,
σὲ φθάνει, σὲ φαιδρύνει
ὕψιλά ἐκεῖ,
καὶ μειδιᾷ, Σελήνη,
ὡς Ἦβη μαγικῇ;

Ἦ! λάμπ' ἑσσεῖ, στέμμα
σὺ τῶν οὐρανῶν!
καὶ σύ, περῶν ἡρέμα,
κύμα γαλανόν,
εἰς ἓν ἀκτίνος βλέμμα
ῥαῖον καὶ σεμνόν
ὅπερ σοὶ ῥίπτ' ἡ κόρη
πλήρης καλλονῶν,
φωτὸς ἐνδυμα φέρει,
ἐνδυμα στιλπνόν,
τὸ κάλλος τῆς τ' ἡγνόν!

Ἐνῷ ἐγγὺς ὁ φλοῖσθος θορυβεῖ
ἐπὶ ἡχῷ τοῦ ἁσματος ἀπλοῦται
μέγας ἡ γραῦς ἀκίαντος, βωβῇ
κ' ἐπὶ στιγμὴν τὸ ὄμμα τῆς θαυδοῦται!

Ἦ! τίς φωνή, τίς ἀλυστος φωνή,
τὸ οὖς αὐτῆς τὸ μαγευμένον πλήσσει;
πρὸς τί αὐτὴν βαθέως συγκινεῖ;

πρὸς τί λοιπὸν θαυδοῦται, τρέμει, φρίσσει;

— Θεέ! ἡ φωνὴ τοῦ υἱοῦ μου, ἐν μέσῃ νυκτί! ἢ

φωνὴ τοῦ υἱοῦ μου! . . . μὴ εἶναι ὄνειρον; μὴ εἶναι
εἴρων πλάνη; . . .

Ἄλλ' ἔτι ἡ φειδρά φωνὴ ὅλοεν ἐγγίζουσα μέλπει
γλυκερῶς;

Ἀπὸ τὸν σαλφειρώδῃ σου χρυσονεφῇ αἰθέρα
τὴν φύσιν φροῦρει σιγῇ ἐν ᾧ γλυκὴ ὑπνώττει
καὶ διὰ τὸν ἐρχόμενον υἱὸν πρὸς τὴν μητέρα,
γλυκεῖα Φοῖβη! τῆς νυκτὸς διάλυσε τὰ σκοτὴ!

Μειδιάσδον ὡς συμπαθὲς σὺ τῆς Προνοίας ὄμμα,
κ' εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ ἀσπασμοῦ τὴν ἱερὰν ἐκείνην,
ἢ θεοπέδια σου μορφή τὸ ταπεινὸν τῶν ὀμμάτων
ἄς δελαγίσῃ, χύνουσα οὐράνιον γαλήνην!

Καὶ πρὶν ἢ τῶν τελευταίων τόνων ἡ ἀπήχησις
σβεσθῇ ἐν τῷ ἀέρι, ἡ εὐπαγῆς γαλανόλευκος ναὺς
πατάσσουσα καὶ σχίζουσα τοὺς χιονώδεις ἀφρούς,
ἀμυδρῶς ὑπολάμποντα, διὰ τῆς ταχυπόρου πλώρης,
ἐγγίξει πρὸς τὴν πύραρον· τότε διαφαίνεται νεανίου
μορφή, ἥτις αἰφνης ἐλαφρῶς ἐκείθεν ἀλλομένη σπεύ-
δει ἀνοικταῖς ἀγκάλας καὶ μετ' ἱλαροῦ μειδιήματος
πρὸς τὴν ἀργυρότριχα γραιὴν ἐννεὸν ἐκ χαρμῶν
ἐκπλήξεως, δίκην μαρμαρίνου ἀγκάλατος, ἱσταμένην
ἐν τῇ ἡμιρεγγεῖ σκοτίᾳ καὶ μετὰ ταχεῖαν χαρὰς ἐκ-
φώνησιν, ζωηρὰν καὶ περιπαθῆ ὡς λαθραῖος ὀργάνου
ἦχος, μήτηρ καὶ υἱὸς θερμῶς περιεπτωγμένοι ροφῶσι
τὰ πυρῶδη ἀλλήλων φιλήματα.

Ἦ στιγμὴ ὑπερτάτης εὐδαιμονίας γλυκεῖας μέ-
θης, ἀγίας ἐκστάσεως! ὦ στιγμὴ ἣν φθονοῦσι τὰ ἐν
ταῖς γαλήναις αὐτῶν φωλαῖς κοιταζόμενα πτηνὰ
καὶ ἐν σιγῇ σέβασμῳ ἀτενίζει ἡ φύσις γύρω ἡ πε-
ρικαλλής! Ἦ στιγμὴ ἣν καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὸς μειδιῶν
προσβλέπει· ἔσθ' εὐλογητή!

— Ἦ φίλον τέκνον, γλυκύ μου μέλημα, ὁ ἐνσαρ-
κωθείς σὺ τῆς καρδίας μου παλμός! πρὸς τί, ἀφείς
τῆς ἡμέρας τὸ ζεῖδωρον φέγγος ἐπεφάνης εἰς τὸ φλέ-
γον μου ὄμμα ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ὡς πόθου ὄναρ προσφι-
λὲς καὶ τερπνόν;

— Ἦ μήτερ, μελίρρους βρύσις ἐξ ἧς τοῦ βίου μου τὸ
νῆμα ἀπέρρευσεν! ἐκεῖ μακρὰν καὶ πέραν τῆς ἀρκείας
τοῦ ὀρίζοντος γράμμης, ἐκεῖ εἰς τοῦ πελάγους τὰ
ἀπώτατα χθὲν ἐνθα ἡ ὁρμή σου δὲν φθάνει καὶ τὸ
πνεῦμα ἀπαυδᾷ πετῶν μέσω τοῦ ἀτέρμονος ἀχανοῦς,
σφοδρὰ λαίλαπος πνοῇ ἐπὶ μακρὸν τὴν ναῦν μου ἐκ-
λειδώνισε· ὁ βορρᾶς ἐμνηστὸς, τὸ κύμα ὠρθοῦτο καὶ
φθάνον μέχρις οὐρανοῦ ἐσβέννυε τὰ ἀστρα· τότε τὸ
τάλαν τέκνον σου ἀπελπίσαν τοῦ νῆ σ' ἐπανίδῃ,
ἀπελπίσαν τοῦ νάσπασθαι τὸ φίλιον χῶμα τοῦ ἱεροῦ
πατρίου ἐδάφους, ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ σκυ-
θρωπὸν αὐτοῦ μέτωπον καὶ εὐχόμενον τῷ Θεῷ ἀνέ-
μενε τὸν θάνατον τὸν οἰκτρὸν, τὸν ζοφερόν θάνατον
ὃν ἐμήνυνεν αὐτῷ ὡς ἀπειλὴ ἀγρία τὸ διόβολον πλῆκ-
τρον τὸ παταγῶδες ἐν τῷ ἀνέμῳ συντριβόμενον.
Καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ πενήθῃ σπάσει μου, μήτερ, εἶ-
πον! «Μήτερ τοῦ Θεοῦ! σπλαγχνίσθητι ἐμὲ καὶ τὴν
μητέρα μου ἥς ἔγνωσ τοὺς πυρῶδεις παλμούς! . . .»

Τότε οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἀνυψωθέντες διείδον θαῦμα

μεγα, θεῖον πρωτοφανές . . . ὦ μήτερ, εἶδον ἄγγε-
λον ἑλαφρῶς ἐν τῷ ἀέρι ἐπαυρούμενον, οὗ ἡ χρυσώ-
δης αἴγλη περιχυθεῖσα ἐφώτισε τὴν ζοφεράν τῆς
θυέλλης σκοτίαν καὶ ἡ εὐρεία χιονόλευκος πτέρυξ,
ρίπταζομένη μεθ' ἡσύχου θροῆς, ἐπράυνε τοὺς ῥοι-
βδοῦντας ἀνέμους, κατεσίγασε τὸ φρυάκτον σῶμα
ἐσχίσσε στοργικῶς τὸ δεινοπαθές μου σκάφος καὶ
διέχυσε τὴν ἱλαρὰν αἰθρίαν, τὴν γαλήνην τὴν ζει-
δωρον.

Καὶ αἶφνης ὑψώσας ἐκ δευτέρου τὸ βλέμμα οὐδένα
ἔτι εὔρον· ὁ οὐρανόπεμπτος ἄγγελος ὁ κοπῶσας τὸν
σχάλον ἐπετέρυγισε καὶ πάλιν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἐξακολουθήσας δ' εἶτα τὸν πλοῦν, μήτερ, ἔφθασα
ἤδη πρὸς σὲ ἐν τῇ σελήνοφεγγεῖ νυκτί. Μήτηρ, ὁ φύ-
λαξ ἐκεῖνος ἄγγελος ἐπέμφθη, εἰμὶ βέβαιος, κατὰ
παράκλησιν ἁγίαν τῆς Ἀειπαρθένου· εὐχαριστήσω-
μεν αὐτὴ ἀπὸ βάθους ψυχῆς!

Ἡ μήτηρ μετὰ τοῦ υἱοῦ ἀνταλλάξαντες ἐν ἔτι φί-
λημα, υπερβάνουσιν τὸν οὐδὸν τοῦ λευκοῦ οἰκίσκου
καὶ μετὰ βραχεῖαν στιγμήν ἐν ἣ ἀσκέπεις γονυκλι-
νοῦσιν ἄμφότεροι πρὸ τοῦ ἀργυροστεφάνου τῆς Παρ-
θένου εἰκονίσματος, ἡ μήτηρ γήθοσύνως μνηστει-
μένη τῶν ἱερῶν ἀκτίνων, ἥ, δίκην εὐχαρῶν ὑποσχέ-
σεων, τὸ βλέμα Ἐκείνης τῇ ἐπέτειλε πρότερον, λέ-
γει μετὰ θερμῆς παλλομένης φωνῆς :

Χρυσὴ Μιτέρα τοῦ Θεοῦ! κάθε μιτέρα μαύρη
πῶχει παιδί· στὴ ξενιτεῖα καὶ κλαίει ἐρημωμένη,
δῶσε, ἀνέλπιστα κι' αὐτὴ τάλαπτό τῆς ναῦς,
καθὼς ἐμένα νὰ χορῇ κ' ἐκεῖνη ἢ καυμένη! . . .

Χρυσὴ μου Μαῖα! πὸ παντοῦ τὴν μαύρη λυπη διῶχνε!
γένου γαλήνης ἑσπερία ἢ ὁροδερὸ ἀγέρι,
φούσκων' ἀγάτι τὰ πανιά, τὸ καραβάκι σπρωῖχνε
ὀποῦ ἔστῃ μᾶνα του παιδι ξενιτεμένο φέρε!

Χρυσὴ λαμπάδα, Παναγιά, ἐμπρός σου θε ν' ἀνάψω
ὀποῦ ταερί τῆς αὐγῆς ποτὲ νὰ μὴν τὴν δύνῃ
καὶ τὸ λιδάνι τ' ἅγιο ὀποῦ θὰ μοσχοκάψω
ἔτὸ θυμιατὴρι τῆς καρδιᾶς θὰ ἦν Εὐγνωμοσύνη!

Χρυσὴ λαμπάδα, Παναγιά, ἐμπρός σου θε ν' ἀνάψω
ποῦ κι' ὁ λαμπρὸς Αὐγερινὸς τὸ φῶς τῆς νύκτος
κ' ἐπάνω ἔς τὴν εἰκόνα σου τὴν ἁγία θὰ γράψω·
«Ὁποῖος ζητεῖ παρηγοριὰ ἐδῶ νὰ τὴν γυρεύῃ! . . .»

Δ.

Ἡ νύξ ὑποχωρεῖ, ὁ αἰθὴρ πορφύροῦται εἰς τὴν
φαιδράν τῆς Ἡούς προσπέλασιν ἡ δὲ ἱλαεῖρα Φοῖβη
λευκάζουσα ἤδη ἐπιρρίπτει τὴν ἐσχάτην αὐτῆς ἄχρουν
ἀκτίναν ἐπὶ τῆς γονυκλινούς ἔτι θυάδος ἥς οἱ ἐσχατοὶ
φθόγγου, συνενωθέντες μετὰ τῆς ἀγίας ὥδης τῆς πρώ-
της ἐν τῷ ἄλσει ἀφρυπνωθείσης φιλομήλας, ἀνέρχον-
ται ταχεῖς πρὸς τὸν οὐρανόν· μένουσιν ἔτι ἐκεῖνοι
ἐν τῇ αὐτῇ στάσει ὑπὸ τὸ κράτος ἱερᾶς ἡδονῆς, μὴ
τολμῶντες ἐν' ἀτενίσωσιν ἀλλήλους μὴ ἀπολέσωσιν
τὴν ἁγίαν ἐκείνην ἑκστάσιν. Τέλος, ὑψῶσι τὸ
βλέμμα! . . . καὶ ἰδοὺ ἡ εἰκὼν τῆς Θεομήτορος μει-
διῶσα καὶ νῦν προσβλέπει αὐτούς.

Ὁ ἀργυροῦς λύχνος, λιπέλαιος ἤδη, τρίζει μικρὸν
καὶ θαμβοῦται ὑπὸ τὴν πρώτῃν χρυσὴν τοῦ ἡλίου
μαρμαρυγὴν ἀπλέτως διὰ τῆς ἀνοικτῆς θυρίδος εἰσ-
δύουσιν· ταύτοχρόνως ἑλαφρὸς θροῦς ὥσει ἀέρος
βικιότερον πνεῦμα, ἐκχεῖται ἐπὶ τῆς ῥοδοστεφάνου
τοῦ οἰκίσκου στέγης· εἶναι ἡ πτέρυξ τοῦ ἀοράτου
φύλακος ἀγγέλου ἐκεῖνου, ὅστις μάρτυς ἤδη παρ-
στάς τῆς τρισολβίας μητρὸς καὶ υἱοῦ περιπτύξεως
ἀπέρχεται ἐν' ἀγγελίᾳ τὴν εὐδακμονίαν αὐτῶν πρὸς
τὸν πέμψαντα αὐτὸν Ἀνακτα τοῦ ὁράτου καὶ ἀορά-
του κόσμου Θεὸν καὶ τὴν σεπτὴν Βασιλίδαν τῆς
Ἑδέμ, τῆς Παναγίας Ἐκείνου Μητέρα

ΧΟΡΗΝΑΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΓΑΜΟΣ.*

Ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν
θάλαμον ἐκεῖνον, μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς ἐπιστο-
λῆς αὐτῆς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ὥφειλε μᾶλλον νὰ
φύγῃ χωρὶς νὰ ἴδῃ καγένα, καὶ κατ' εὐθείαν, ἄνευ
οὐδεμιᾶς προκαταλήψεως, ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῶν βρά-
χων. Ἐγίνωσκεν ὅτι ὑπὸ τὰ βλέμματα ἐκείνων, οὓς
ἡγάπα ἡ ἀποφασιστικότης αὐτῆς θὰ καθίστατο χα-
λαρά, ὅτι ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἡ φωνὴ ἐκείνη,
ἣν ἤκουεν ἐγειρομένη τοῦ ὕπνου ἀπὸ τῆς παιδικῆς
ἔτι αὐτῆς ηλικίας, θὰ ἐτάρκτε καὶ θὰ ἐξεμνηστέ-
ζεν αὐτήν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου σκληρὸν θὰ ἦτο νὰ τὴν
ἐγκαταλίπῃ οὕτως ἀποτόμως, ἐὰν δὲ κατὰ τὴν στι-
γμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀσπασμός, ὃν θὰ ἔδιδεν αὐ-
τῇ θὰ καθίστα αὐτὴν ἥττον ἀποφασιστικὴν, τούλα-
χιστον θὰ διетῇ ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς τὸ ἄρωμα
τῆς θωπείας αὐτοῦ καὶ τὴν παρήγορον ιδέαν ὅτι
ἐπὶ στιγμᾶς τινος διετέλεσεν ἐν ἀγκάλλῃ ἀγκλώσῃ
αὐτήν.

Ἀλλὰ μὴ τοι ἡ μήτηρ αὐτῆς δὲν ἐσκόπει νὰ ἔλθῃ,
ὡς ἔπραττε καθ' ἐκάστην προΐαν; Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ
ώρα δὲν προῦχώρει. Ἐὰν μὴ ἐφοβείτο νὰ γεννήσῃ
ὑπονοίας μεταλλάσσουσα ἐξεῖς ἀπὸ μακροῦ ἀποδεκτὰς
γενομένας, θὰ ἔσπευδεν ἐκεῖνη πρὸς συνάντησιν τῆς
μητρὸς. Ἐκαστον τῶν παρερχομένων λεπτῶν ἐφαίνετο
αὐτῇ ὁλόκληρος αἰὼν. Ἦδη ὅτε μόνον νὰ περιμεῖνῃ
εἶχεν, ἐθεώρει τὸν παρερχόμενον χρόνον ὡς μάτην
χανόμενον διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῆς.

Ἐπὶ τέλους ἤκουσε τὸ κρότον τῆς κλειδωνιάς τοῦ
θαλάμου τῶν γονέων αὐτῆς καὶ ἐν τῷ διαδρόμῳ τὸν
ἤχον τῶν βημάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Μολονότι δὲν
ἦτο σύνθηρος νὰ ὀμιλῇ αὐτῷ πρώτῃ ἐκείνη καθ' ἣν
στιγμὴν ἀπέρχετο εἰς τὴν ἐργασίαν του, δὲν ἠδυνάθη
ὅμως ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐνδομυχὸν ἐπιθυμίαν, ἥτις
ὥθει αὐτὴν πρὸς αὐτὸν ἐφ' ᾧ ἤνοιξε τὴν θύραν.

— Τόσον ἐνωρίς ἐξύπνησες καὶ ἐνεδύθης; εἶπεν ὁ

*) Ἰδὲ ἀριθ. 28, σελ. 549—551.